

zaaknummer 2011 T 605

9 december 2014 (na herziening)

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. J.P.C. van den Boogaard, advocaat te Eindhoven

tegen:

wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven kapelaan te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 18 maart 2013. Op 28 maart 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Bisschop van 's-Hertogenbosch.

Op 26 juni 2013 heeft de Klachtencommissie advies uitgebracht inzake de klacht van klager tegen aangeklaagde en heeft de Klachtencommissie aan de Bisschop van 's-Hertogenbosch kenbaar gemaakt dat zij niet kan adviseren de klacht gegrond te verklaren.

Bij beslissing van 22 augustus 2014 is door de bijzondere kamer van de Klachtencommissie het verzoek tot herziening gegrond verklaard en is bepaald dat de zaak opnieuw wordt behandeld.

Op 26 november 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur, mr. Van den Boogaard voornoemd.

Namens het Bisdom is verschenen [naam], kanselier van het Bisdom 's-Hertogenbosch. [Bisschop] was verhinderd ter zitting aanwezig te zijn.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager was leerling van de R.K. Jongensschool in [plaats], waar aangeklaagde geregeld op bezoek kwam om te vertellen over het geloof. Vaker nog kwam hij in de klas om

jongens voor een klusje te vragen. Het was een hele eer om uitgekozen te worden door de kapelaan, een man waar de gehele dorpsgemeenschap tegenop keek. Ook kwam aangeklaagde geregeld, soms meermalen per week, bij de oma van klager op bezoek en af en toe bij klager thuis. Daarnaast waren er wekelijks de contactmomenten tijdens de mis op zondag in de kerk. Klager was dan ook trots toen ook hij, in 1970, als 9-jarig jongetje, uitgekozen werd om klusjes te komen doen voor de kerk. Na het werk vroeg aangeklaagde klager mee naar de sacristie voor een glaasje limonade. De sacristie was een afgezonderde ruimte achterin de kerk, waar verder nooit iemand aanwezig was.

Het misbruik begon ermee dat klager bij aangeklaagde op schoot moest komen zitten. Ze keken dan samen naar de beelden en beschilderingen in de kerk. De keren daarop ging aangeklaagde steeds verder door klager over zijn geslachtsdelen te strelen. Eerst boven de kleding van klager, later ook over zijn blote geslachtsdelen onder zijn kleding. Klager schat dat het 6 à 7 keer is voorgekomen in een periode van 4 à 5 maanden. De laatste twee keer kleedde aangeklaagde klager uit en begon hem over zijn naakte lichaam en zijn geslachtsdelen te strelen. Klager moest dit ook bij aangeklaagde doen, totdat deze een zaadlozing kreeg. Daarna moest klager strak tegen aangeklaagde aan komen staan en werd klager door aangeklaagde gekust, hetgeen klager een ongemakkelijk en angstig gevoel bezorgde. Aangeklaagde drukte klager op het hart er met niemand over te praten, anders zou hij ervoor zorgen dat klager naar een internaat zou worden gestuurd en nooit meer thuis zou mogen wonen en zijn vriendjes zou mogen zien. Dit was voor klager een zeer beangstigend dreigement. Hij wist dat zijn ouders hem nooit zouden geloven, als hij hen iets zou vertellen. Zij zouden hem uit huis plaatsen, als de kapelaan dit voor zou stellen.

Het misbruik stopte omdat klager zijn vinger niet meer opstak, als aanklaagde in de klas om iemands hulp kwam vragen.

2.2. Klager verkeerde in verwarring. Hij wist niet wat hem overkwam en ook niet waarom hij er niet over mocht praten. Hij begreep niet, dat hij gestraft moest worden, als hij iets deed, wat de kapelaan vroeg; dat moest dan toch goed zijn.

Het besef dat er iets niet klopte kwam in de puberteit en daarmee ook het schuld- en schaamtegevoel, dat hij eraan had meegewerkt. Klager vond het ook zeer schaamtevol om er over te praten en heeft het 40 jaar lang voor zich gehouden. Klager kwam voor het eerst met zijn verhaal, toen hij in 2011 op zijn werk via de reclassering een voor kindermisbruik veroordeelde mee moest nemen en dat pertinent weigerde. Klager is toen naar huis gegaan. Een UWV-medewerker zei tegen hem, dat die man ook een kans verdiende, waarop klager zei 'ja, maar je hebt het zelf niet meegemaakt.' Bij deze instantie heeft klager voor het eerst, in oktober 2011 verteld dat hij seksueel was misbruikt door de kapelaan van de parochie.

Uit angst dat zijn kinderen hetzelfde zouden overkomen is klager bewust kinderloos gebleven, zonder de ware toedracht aan zijn partner - met wie hij 30 jaar heeft samengewoond en van wie hij in de loop van de procedure is gescheiden- mee te delen. Ook zij had het verhaal van klager niet eerder gehoord. In een verklaring aan de juridisch adviseur schrijft zij dat zij en klager als broer en zus leven omdat klager geen lichamelijk contact wil of durft te hebben en dat zij van dichtbij meemaakt dat seksueel misbruik levens kapot maakt.

Het grootste deel van klagers leven is overschaduwd door drankmisbruik, vooral om te kunnen slapen. In zijn leven is het seksueel misbruik altijd op de achtergrond mee blijven lopen.

Bij klager leeft woede dat het gebeurd is onder voor een kind zware dreigementen.

2.3. Klager heeft na lang aarzelen deze klacht ingediend. Hij hoopt vooral erkenning te krijgen van hetgeen hem is overkomen.

2.4. Klager is sinds september 2013 in behandeling bij drs. [naam], GZ-psycholoog te [plaats]. Deze heeft bij klager een PTSS en depressieve klachten gediagnosticeerd als gevolg

van seksueel misbruik in het verleden door een kapelaan. Omdat klager heel veel last had van herbelevingen, is een EMDR- behandeling gestart. Dit heeft klager echter nog meer ontregeld. Hij is doorverwezen naar het Centrum voor Psychotrauma in [plaats] dat gespecialiseerd is in complexe trauma's en in trauma's in de vroegkinderlijke ontwikkeling.

Klager heeft ter zitting aangegeven dat zijn behandelaar [naam] van het Psychotraumacentrum hem heeft verteld dat hij zij leven lang medicijnen moet blijven gebruiken. Daarmee mag klager niet meer het werk uit oefenen dat hij gewoon was te doen, [werkzaamheden], [werkzaamheden]. Hij is nu zonder werk, krijgt een uitkering, maar het UVW erkent zijn klachten niet als een beperking.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De Bisschop heeft in zijn reactie gesteld, dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Aangeklaagde is in het bisdom 's-Hertogenbosch op [datum] tot priester gewijd. Hij is van 1962 tot 1976 werkzaam geweest als kapelaan in de [naam]parochie te [plaats].

De Bisschop concludeert, dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik, maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt. De Bisschop heeft ter zitting van 22 mei 2013 benadrukt, dat hij bereid is tot een persoonlijk gesprek met klager, welk gesprek inmiddels heeft plaatsgevonden. Bij gelegenheid van de laatste zitting heeft mr. Peters aangegeven dat het kerkelijk gezag, dat in eerste instantie klagers verklaring reeds zeer oprecht vond, thans van oordeel is dat de klacht van klager erkenning verdient.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijfenveertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Aangeklaagde heeft klager op schoot getrokken en de geslachtsdelen van klager over en onder diens kleding gestreeld. Dit is 6 à 7 keer gebeurd in een periode van 4 à 5 maanden. De laatste twee keer is klager uitgekled en over zijn naakte lichaam en geslachtsdelen gestreeld. Klager moest ook de geslachtsdelen van aangeklaagde aanraken totdat deze een zaadlozing kreeg. Hij moest strak tegen aangeklaagde aan komen staan en werd gekust. Klager werd bedreigd met uithuisplaatsing als hij zijn mond open zou doen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de bijzonder authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast is uit de overgelegde brieven van zijn behandelaar drs. [naam]en drs. [naam]aannemelijk geworden dat klager door schuld- en schaamtegevoelens als gevolg van vroegkinderlijk misbruik door een machtsfiguur is blijven zwijgen over wat hem is overkomen, totdat een life-event plaatsvond dat alle weggestopte herinneringen deed opflakkeren. Uit voornoemde brieven is daarnaast aannemelijk geworden dat de klachten waarvoor klager in behandeling is, zijn terug te voeren op seksueel misbruik in zijn jeugd.

Voor het aannemelijk achten van deze klacht heeft de Klachtencommissie met name in aanmerking genomen dat zijn behandelaars niet alleen concluderen dat klager in zijn jeugd door deze aangeklaagde seksueel is misbruikt alsook dat klager niet in staat is geweest daarover eerder met anderen te spreken.

Gelet op voormelde omstandigheden, in samenhang met het gegeven dat ook het kerkelijk gezag van oordeel is dat het verhaal van klager erkenning verdient, komt de klachtencommissie tot het oordeel dat de klacht voldoende aannemelijk is geworden, zodat grondverklaring zal worden geadviseerd.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 9 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De grondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging door het kerkelijk gezag kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Bij een grondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van 's-Hertogenbosch de klacht tegen aangeklaagde grond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 9 december 2014 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. F.J.M. Walstock en drs. A.A.M. Oostveen, leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.